

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

№177 квітень-травень 2021

Директор видання
Маргарита Юрченко

вул. Січових Стрільців, 73, 11 поверх
Київ, 04053
тел. (44) 486 2878
(44) 486 2812

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ

АМУ: хроніка, події, коментарі

Голова АМУ Віталій Кличко: Повний контроль органів місцевого самоврядування за будівництвом на їх територіях – ключова вимога АМУ. Адже відповідальність за безконтрольну забудову несе людина, яку обрала громада

стор. 3

АМУ веде наполегливий і послідовний діалог з центральною владою щодо подолання кризового стану комунальної теплоенергетики

стор. 5

Виконавчий директор АМУ Олександр Слободжан: Місцеве самоврядування прагне встановлення чесних і справедливих правил гри, щоб надавати послуги в муніципалітетах. Адже децентралізація – це в першу чергу спроможність органів місцевого самоврядування забезпечувати якісні послуги для громадян

стор. 8

ЧИТАЙТЕ В НОМЕРІ:

Життя українських громад

Остерг, Хмельницький, Київ, Бахмут, Коломия, Львів, Маріуполь, Мелітополь, Нововолинськ, Одеса, Сосниця, Тернопіль

стор. 12

Консультації спеціалістів

Роз'яснює Аналітичний центр АМУ:

Добірка відповідей на проблемні питання громад щодо законопроекту про старост

стор. 18

Місцеве самоврядування за кордоном

Досвід європейських міст:

Краків, Барселона, Стокгольм

стор. 25

Актуальна тема

65% ПДФО до бюджетів громад – це компроміс чи необхідність?

Стаття аналітика АМУ у сфері місцевих фінансів, кандидата економічних наук Тетяни Палійчук

стор. 27

www.auc.org.ua

Видання здійснене в рамках Проекту USAID ПУЛЬС, який Асоціація міст України впроваджує за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку. Впровадження проекту стало можливим завдяки підтримці американського народу, здійсненій через Агентство США з міжнародного розвитку. Зміст не обов'язково відображає думку USAID або Уряду США.

Асоціація міст України презентує видання:**МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ. 2020 РІК**

2020 рік ознаменувався значущими подіями для місцевого самоврядування: сформовано нові територіальні громади та райони, відбулися місцеві вибори на новій територіальній основі. Результати реформи проявилися в спроможності місцевого самоврядування протистояти коронавірусній хворобі COVID-19. Адже, поки Уряд будував дороги, саме органи місцевого самоврядування першими стали на боротьбу з COVID-19, профінансували закупівлю необхідних товарів та послуг. І лише з вересня 2020 року придбання товарів та послуг для боротьби з коронавірусною хворобою COVID-19 почало здійснюватися з місцевих та державного бюджету порівну.

Міське самоврядування вкотре довело, що спроможне самостійно вирішувати не лише питання місцевого значення, а й державного, зокрема щодо подолання наслідків пандемії.

Про це та інші події в різних галузях діяльності місцевого самоврядування можна дізнатися з щорічного дослідження «Міське самоврядування в Україні. 2020 рік». Починаючи з 2010 року, Асоціація міст України за підтримки USAID, спочатку в рамках Проєкту ДІАЛОГ, а потім – Проєкту ПУЛЬС, здійснює моніторинг стану місцевого самоврядування, результати якого публікуються у щорічних звітах.

Видання «Міське самоврядування в Україні. 2020 рік» традиційно адресується органам місцевого самоврядування, органам державної влади, науковцям, журналістам, громадськості.

Видання «Міське самоврядування в Україні. 2020 рік» та дослідження попередніх років доступні на сайті АМУ www.auc.org.ua у розділі «БІБЛІОТЕКА».

ПРАВЛІННЯ АМУ В ОНЛАЙН ФОРМАТІ РОЗГЛЯНУЛО ВАЖЛИВІ ДЛЯ ГРОМАД ПИТАННЯ

22 квітня Голова Асоціації міст України, мер Києва **Віталій Кличко** провів онлайн засідання Правління АМУ, до якого по відеозв'язку долучилися 52 міських, селищних, сільських голови – члени Правління АМУ. У роботі Правління також взяв участь Виконавчий директор АМУ **Олександр Слобожан**.

Віталій Кличко, відкриваючи засідання, сказав, що ситуація з поширенням COVID-19 знову загострилася і тому засідання Правління відбувається у онлайн форматі.

Після схвалення порядку денного учасники перейшли до розгляду важливих питань, що потребують термінового вирішення, серед яких, зокрема, збільшення частки зарахування ПДФО до місцевих бюджетів; реформа містобудівної сфери та захист об'єктів культурної спадщини; прийом нових членів до АМУ.

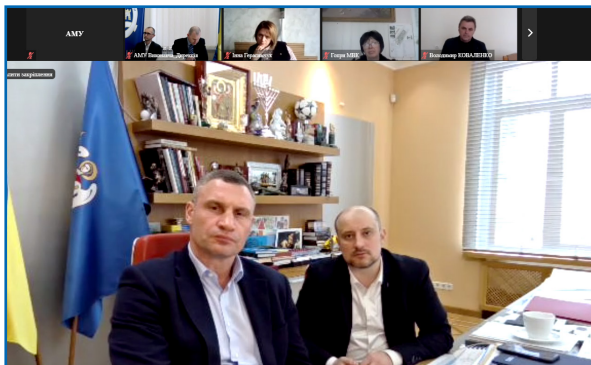
Під час обговорення питань щодо збільшення частки зарахування ПДФО до місцевих бюджетів та зарахування ПДФО за місцем розташування виробничих потужностей суб'єктів підприємницької діяльності, **Олександр Слобожан** наголосив, що наразі на розгляді Верховної Ради України знаходяться розроблені за участі АМУ законопроекти №5066 та №5066-1, якими пропонується, починаючи із 2022 року, збільшити відсоток зарахування ПДФО до доходів загального фонду бюджетів територіальних громад із 60 до 65 відсотків.

„ Обидва законопроекти спрямовані на досягнення однієї мети – посилення фінансової спроможності територіальних громад та зміцнення матеріально-фінансової бази місцевого самоврядування. Для громад збільшення відсотку зарахування ПДФО з 60 до 65 відсотків – це отримання додаткового обсягу фінансового ресурсу в загальному обсязі 11,1 млрд грн, - сказав О.Слобожан.

Законопроекти №5244-3 та №5364 (розроблявся за участі АМУ) передбачають забезпечення сплати ПДФО за місцем розміщення виробничих потужностей, а не за місцем реєстрації головного офісу. Законопроект №5364, окрім унормування поняття «відокремлений підрозділ», також пропонує встановити контроль з боку контролюючих органів за дотриманням платниками вимог податкового законодавства в частині порядку сплати ПДФО до відповідних місцевих бюджетів за їх місцезнаходженням, та запровадити відповідальність для платників за порушення порядку сплати податку до відповідних місцевих бюджетів. Обидва законопроекти удосконалюють механізм сплати ПДФО і є найбільш прийнятними для органів місцевого самоврядування.

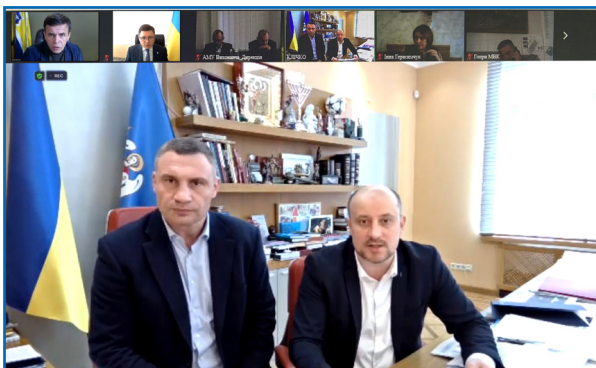
Правління АМУ підтримало законопроекти №5066, №5066-1, №5244-3 та №5364 та схвалило відповідне Рішення.

Активну дискусію викликали питання, що стосуються реформи містобудування. До їх обговорення долучилися Міністр розвитку громад та територій України **Олексій Чернишов** та Голова профільного Комітету Верховної Ради України **Андрій Клочко**.

” Повний контроль органів місцевого самоврядування за будівництвом на їх територіях – ключова вимога АМУ. Адже відповідальність за безконтрольну забудову несе людина, яку обрала громада, - наголосив В.Кличко.

Не менш важливим для місцевого самоврядування є захист нерухомої культурної спадщини. **Олександр Слобожан** повідомив, що наразі у Верховній Раді України зареєстровано законопроекти №4561 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання руйнуванню та знищенню нерухомої культурної спадщини» та №4562 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за руйнування та знищення нерухомої культурної спадщини і порушення традиційного характеру середовища». Не можна допустити ухвалення цих законодавчих ініціатив. Так, прийняття законопроекту №4561 призведе до монополізації Міністерством культури та інформаційної політики України (МКІП) сфери охорони культурної спадщини. Такої практики не існує у жодній країні світу. Дії Мінкульту є безвідповідальними і такими, що шкодять громадам. Адже усі будівлі неналежної якості були зведені саме з його дозволу. Окрім того, Міністерство взяло за практику затягувати надання статусу пам'яток історичним будівлям, а це загрожує знищенням таких об'єктів. Законопроект №4561 не враховує принципи місцевого самоврядування, власну компетенцію місцевого самоврядування, курсу держави на децентралізацію повноважень органів виконавчої влади.

Прийняття законопроектів №4561 та №4562 значно ускладнить проведення перевірок об'єктів культурної спадщини, припинення незаконних робіт на них та застосування до порушників штрафних санкцій.

Правління Асоціації міст України не підтримало законопроекти №4561 та №4562 як такі, що шкодять місцевому самоврядуванню і не забезпечують досягнення поставленої мети. Позиція та висновки АМУ щодо цих законопроектів доведена до Голови парламентського Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики М.Потураєва.

Правління АМУ обговорило низку організаційних питань та схвалило рішення про прийом нових членів до Асоціації міст України

«Наша Асоціація збільшується. До нас надійшло ще 86 рішень місцевих рад про вступ до Асоціації міст України. Це гарний сигнал, який означає, що наша позиція – позиція місцевого самоврядування – зміцнюється, і ми ще більш ефективно відстоюватимемо права місцевих громад», – підкреслив Віталій Кличко.

З усіма рішеннями Правління АМУ можна ознайомитися на сайті Асоціації www.auc.org.ua у розділі Про АМУ.

АМУ ВЕДЕ НАПОЛЕГЛИВИЙ І ПОСЛІДОВНИЙ ДІАЛОГ З ЦЕНТРАЛЬНОЮ ВЛАДОЮ ЩОДО ПОДОЛАННЯ КРИЗОВОГО СТАНУ КОМУНАЛЬНОЇ ТЕПЛОЕНЕРГЕТИКИ

Навесні склалася критична ситуація у сфері теплоенергетики, пов'язана з тим, що з 1 травня 2021 року втрачає свою чинність постанова «Про затвердження Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу» від 18 червня 2014 року №217, дія якої неодноразово продовжувалася. Як наслідок, закуповувати природний газ (для надання комунальних послуг) підприємства ТКЕ мають на вільному ринку. Однак за умови заборгованості підприємств ТКЕ перед НАК «Нафтогаз України» за спожитий природний газ, відсутності у них фінансових ресурсів, низки інших серйозних проблем, скасування ПСО з 1 травня 2021 року призведе до неможливості придбати природний газ за ринковими умовами. АМУ звернулася до Прем'єр-міністра України Д.Шмигала з пропозицією ініціювати розгляд Урядом питання продовження дії ПСО для підприємств теплокомуненерго до моменту створення передумов для їх виходу з критичного стану. Адже в умовах карантинних обмежень, які негативно позначаються на фінансовій спроможності населення, закінчення дії Положення про ПСО може спричинити загрозу утворення кризових ситуацій для підприємств ТКЕ, що і без того знаходяться у критичному стані.

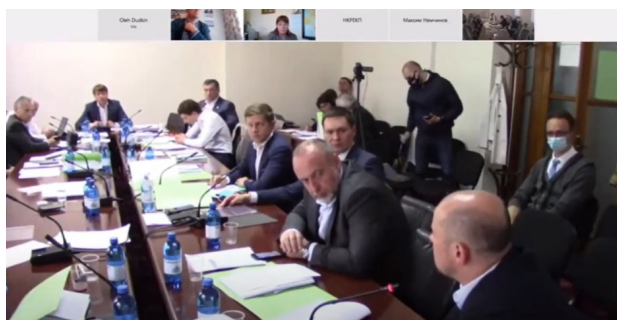
Завдяки активній і рішучій позиції органів місцевого самоврядування та Асоціації міст України 30 квітня 2021 року Уряд продовжив постачання природного газу підприємствам ТКЕ для надання послуги гарячого водопостачання на 20 днів.

Таке рішення дало змогу більше ніж 5 мільйонам громадян користуватися послугами гарячого водопостачання протягом травневих свят. Водночас зазначена постанова лише тимчасово вирішила окремі проблеми галузі теплопостачання.

11 травня, під час засідання Консультаційної ради з питань місцевого самоврядування при Голові Верховної Ради України, представники органів місцевого самоврядування в черговий раз наголосили на необхідності ухвалення законопроекту №3508, який вирішить проблему безперебійного газопостачання населенню. Спікер Парламенту підтримав позицію місцевого самоврядування та доручив Голові профільного Парламентського Комітету невідкладно розглянути цей законопроект на засіданні Комітету.

19 травня відбулося засідання Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг, на якому був розглянутий законопроект №3508.

Виконавчий директор АМУ **Олександр Слобожан** виступив з офіційною позицією Асоціації міст України щодо підтримки законопроекту №3508. Зокрема, він звернув увагу на необхідність термінового вирішення проблем ТКЕ та якнайшвидшого ухвалення цього законопроекту, щоб територіальні громади були забезпечені теплом та гарячим водопостачанням. Окрім того, О.Слобожан наголосив на важливості дотримання умов укладеного між Урядом України, НАК «Нафтогаз України», НКРЕКП та Асоціацією міст України Меморандуму щодо врегулювання проблемних питань у сфері централізованого постачання теплової енергії та постачання гарячої води.

Асоціація міст України зверталася до Голови Верховної Ради Д.Разумкова щодо підтримки невідкладного розгляду цього законопроекту у сесійній залі. Адже необхідно розуміти, що для українських сіл, селищ, міст ухвалення законопроекту №3508 - це надважливий крок, щоб почати процес врегулювання проблем у сфері теплокомуненерго, - сказав О.Слобожан.

Також на засіданні Комітету розглядався законопроект №3800-1, який передбачає списання заборгованості (яка обліковується за станом на 30.06.2020) за природний газ постачальників природного газу, підприємств ТКЕ, операторів газотранспортних мереж, операторів газорозподільчих мереж та побутових споживачів.

За підсумками засідання профільного Комітету, не зважаючи на актуальність проблем, які вирішуються законопроектом №3508, голова Комітету зняв його з розгляду, пообіцявши повернутися до цього питання найближчим часом. Ухвалення законопроекту № 3800-1 народні депутати також не підтримали.

20 травня Правління Асоціації міст України обговорило критичну ситуацію, що склалася у сфері комунальної теплоенергетики. **Віталій Кличко** як Голова Асоціації міст України висловив позицію представників місцевого самоврядування: *Уряд та «Нафтогаз» своїми діями вже в травні залишають 120 міст - 5 мільйонів громадян - без гарячої води. А бюджетні установи - без природного газу. З жовтня ж все населення може залишитися без централізованого опалення.*

За підсумками обговорення Правління АМУ схвалило Заяву:

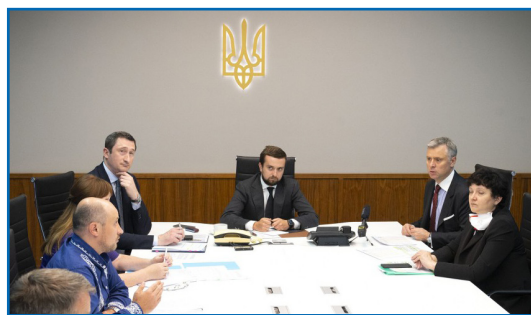
Ми, представники місцевого самоврядування, вимагаємо:

- негайно розблокувати рахунки комунальних підприємств та припинити нарахування непомірних штрафних санкцій;
- компенсувати втрати комунальних підприємств, які виникли внаслідок рішень, ухвалених органами державної влади;
- гарантувати постачання природного газу в достатніх обсягах комунальним підприємствам на умовах післяплати за ціною, що врахована в діючих тарифах на тепло та гарячу воду для населення;
- ухвалити законопроект, що забезпечить реструктуризацію заборгованості комунальних підприємств за спожитий природний газ, списання штрафних санкцій та відшкодування різниці в тарифах.

Того ж дня, **20 травня**, заступник керівника Офісу Президента України **Кирило Тимошенко** провів нараду щодо врегулювання проблемних питань у сфері централізованого постачання теплової енергії та гарячої води громадянам. Асоціацію міст України на нараді представляв Виконавчий директор АМУ **Олександр Слобожан**.

У заході взяли участь Міністр розвитку громад та територій України **Олексій Чернишов**, Голова Правління НАК «Нафтогаз України» **Юрій Вітренко**, а також представники областей і міст (у режимі відеоконференції).

К.Тимошенко наголосив, що в нових умовах влада надасть підтримку містам, і запевнив у виконанні всіх домовленостей, які були зафіксовані в Меморандумі про взаєморозуміння щодо вказаних питань, який підписали АМУ, представники уряду, НАК «Нафтогаз» і НКРЕКП.

➔ **21 травня** за ініціативи Асоціації міст України Президент України **В.Зеленський** провів нараду для обговорення проблемних питань забезпечення постачання природним газом підприємств комунальної теплоенергетики.

Позицію Асоціації міст України на нараді представляв Виконавчий директор АМУ **О.Слобжан**.

У засіданні взяли участь Прем'єр-міністр України **Д.Шмигаль**, Міністр розвитку громад і територій **О.Чернишов**, Голова НКРЕКП **В.Тарасюк**, Голова Правління НАК «Нафтогаз України» **Ю.Вітренко**, заступник керівника Офісу Президента України **К.Тимошенко**, Голова Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг **А.Герус**.

За підсумками наради було досягнуто домовленості про таке:

1. Протягом наступного тижня (24-30 травня 2021 року) НАК «Нафтогаз України» запропонує підприємствам ТКЕ постачання природного газу на умовах річного контракту за ціною 7 400 грн/тис. куб. м (з ПДВ). Таке постачання буде здійснюватися на умовах післяплати, без застосування штрафних санкцій за подовбі небаланси споживання природного газу та його недобір.

2. НАК «Нафтогаз України» звернеться до Державної виконавчої служби України з листом щодо зняття арештів з рахунків підприємств тепlopостачання.

3. Найближчим часом Верховна Рада України ухвалить Закон, яким будуть списані борги підприємств тепlopостачання за спожитий природний газ, а також відшкодовано заборгованість з різниці в тарифах, яка виникла до травня 2021 року.

4. Найближчим часом Верховна Рада України ухвалить зміни до Бюджетного кодексу України в частині надання можливості органам місцевого самоврядування здійснювати місцеві запозичення з метою забезпечення придбання природного газу для потреб підприємств ТКЕ.

➔ **26 травня** Уряд прийняв постанову, якою скасовується дія постанови Кабінету Міністрів України №217 «Про затвердження Порядку розподілу коштів, що надходять на поточні рахунки із спеціальним режимом використання для проведення розрахунків з постачальником природного газу, на якого покладено спеціальні обов'язки». Такі спеціальні рахунки були запроваджені з 2014 року з метою примусового вилучення коштів підприємств ТКЕ на користь НАК «Нафтогаз України» як оплата за спожитий природний газ. Під час дії цього механізму 80-90% коштів, які надходили до підприємств ТКЕ від споживачів, автоматично перераховувалися до НАК «Нафтогаз України». Однак, такі обмеження призвели лише до погіршення ситуації: заборгованість ТКЕ за природний газ у 2021 році зросла до 58 млрд грн.

АМУ неодноразово наголошувала на необхідності скасування спецрахунків, які обмежували право підприємств розпоряджатися власними коштами.

Асоціація міст України вітає рішення Уряду як таке, що створить умови для виконання вищезгаданих домовленостей щодо подолання кризи у галузі комунальної теплоенергетики і підприємства ТКЕ зможуть забезпечувати жителів населених пунктів послугами з гарячого водопостачання та централізованого опалення.

Нагадаємо, 9 лютого 2020 року було підписано Меморандум про взаєморозуміння щодо врегулювання проблемних питань у сфері централізованого постачання теплової енергії та постачання гарячої води між Кабінетом Міністрів України та Асоціацією міст України. Підписавши Меморандум, сторони домовилися, що тариф на тепло та гарячу воду для населення до кінця опалювального сезону не зростатиме, а підприємства комунальної теплоенергетики отримують природний газ в обсягах, що забезпечить стале проходження опалювального сезону.

ГРОМАДИ ПІДТРИМУЮТЬ ПОЗИЦІЮ ЩОДО СПЛАТИ ПДФО ЗА МІСЦЕМ РОЗМІЩЕННЯ ВИРОБНИЧИХ ПОТУЖНОСТЕЙ

11 травня у Верховній Раді України відбулося засідання Консультативної ради з питань місцевого самоврядування під головуванням Голови Верховної Ради **Дмитра Разумкова**. Асоціацію міст України представляли Виконавчий директор АМУ **Олександр Слобожан** та голови громад-членів АМУ.

Мета заходу - вироблення узгоджених законодавчих пропозицій щодо удосконалення регулювання умов для фінансової самостійності бюджетів місцевого самоврядування та спроможності територіальних громад.

Відкриваючи засідання, Голова Верховної Ради України **Дмитро Разумков** нагадав, що Консультативна рада відновила свою роботу в минулому році, але пандемія коронавірусу внесла серйозні корективи у її роботу. Незважаючи на це, обговорення проблем розвитку місцевого самоврядування тривало.

” Важливим питанням залишається фінансова спроможність територіальних громад, адже саме вона є ключовою для розвитку територій. Це запорука розвитку як місцевого самоврядування, так і держави Україна. Маємо враховувати інтереси держави та громадян, які живуть на різних територіях, - Голова Верховної Ради України Дмитро Разумков

Під час виступу Виконавчий директор АМУ **Олександр Слобожан** наголосив, що основні питання засідання Консультативної ради мають готові рішення для збільшення фінансової основи місцевого самоврядування. Так, за підрахунками Асоціації, протягом 2015-2020 років місцевому самоврядуванню було передано незабезпечених фінансовим ресурсом видаткових повноважень на 665,8 млрд грн. Зрозуміло, що такий підхід також впливає і на якість послуг, які надаються в муніципалітетах. Саме тому з'явилися ініціативи щодо збільшення частки зарахування ПДФО до місцевих бюджетів.

” Місцеве самоврядування прагне встановлення чесних і справедливих правил гри, щоб надавати послуги в муніципалітетах. Адже децентралізація – це в першу чергу спроможність органів місцевого самоврядування забезпечувати якісні послуги для громадян, - Виконавчий директор АМУ Олександр Слобожан

О.Слобожан зауважив, що наразі важливим є питання розширення повноважень органів місцевого самоврядування у сфері місцевих податків та зборів. Крім того, необхідно розглядати питання боротьби з тіньовим використанням землі (зокрема,

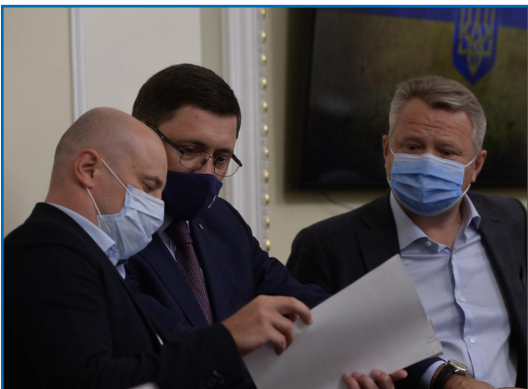

запровадження дієвих механізмів оподаткування неформальних земельних ділянок); питання транспортного податку, який є джерелом надходжень до місцевих бюджетів; питання поетапної індексації земель; питання оподаткування нерухомості (щодо системи зміни податку на нерухоме майно, який має стати опорою і основою місцевого самоврядування).

Також він нагадав про необхідність прийняття законопроектів №5244-3 та №5364, які передбачають забезпечення сплати ПДФО за місцем розміщення виробничих потужностей суб'єктів підприємницької діяльності.

Виконавчий директор АМУ зазначив, що Правління Асоціації має чітке та однозначне рішення щодо забезпечення сплати ПДФО за місцем розміщення виробничих потужностей, яке насамперед підтримують маленькі громади. Водночас, на думку АМУ, якби було забезпечене безумовне виконання Податкового кодексу України, у громад не виникало питання, куди зараховувати ПДФО.

На завершення О.Слобожан закликав: необхідно зрушити блок обговорення щодо податків, оскільки це додатково забезпечить надходження 20 млрд грн в бюджети українських громад.

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ФОРУМ «УКРАЇНА 30» - АКТУАЛІЗАЦІЯ КРИТИЧНО ВАЖЛИВИХ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ПИТАНЬ

19 травня в рамках Форуму «Україна 30. Цифровізація» Виконавчий директор АМУ **Олександр Слобожан** виступив спікером на тематичній панелі «Виклики цифрової трансформації регіонів». Під час дискусії він зазначив, що питання цифровізації послуг у громадах вишло на новий рівень. І якщо раніше цією сферою цікавилися переважно великі міста, то нині навіть громади з населенням до 50 тис. впроваджують сучасні інформаційні технології. О.Слобожан підкреслив, що завдяки зусиллям АМУ в держбюджеті-2021 виділено 3 млн грн на програми з покращення доступу до Інтернету.

Виконавчий директор АМУ наголосив, що АМУ в рамках Меморандуму про співпрацю з Мінцифри реалізує заходи, які сприятимуть цифровізації муніципалітетів.

” *Твердження, що можливості і потреби великих і малих міст різні – це міф. Цифровізація дозволить забезпечити рівний доступ до послуг жителям у всіх українських громадах,* - сказав О.Слобожан

Львівський міський голова Андрій Садовий, який долучився до заходу по онлайн відеозв'язку зауважив, що завдяки Мінцифрі влада стає прозорою.

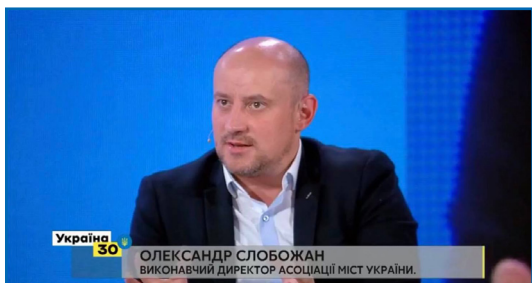
” *Важливо, щоб інформатика у школах викладалася на високому рівні і діти, закінчуючи школу, уже уміли програмувати,* - наголосив А. Садовий.

Нагадаємо: 23 лютого 2021 року Асоціація міст України та Міністерством цифрової трансформації України підписали Меморандум про співробітництво, головна мета якого - консолідація зусиль та визначення напрямків для співпраці у впровадженні цифрової трансформації громад.

25 травня відбувся Всеукраїнський Форум «Україна 30. Земля». Виконавчий директор АМУ **Олександр Слобожан** виступив спікером на тематичній панелі «Потреби та завдання громад на шляху до ринку землі». У панелі також взяли участь

голови громад-членів АМУ: **Юрій Бова**, (м.Тростянець, Сумська обл.), **Олег Стогній** (м. Ромни, Сумська обл.), **Володимир Тірон** (м.Кам'янка, Черкаська обл.), **Валерій Немировський** (с.Томашпіль, Вінницька обл.), **Артур Шевцов** (с.Вакулове, Дніпропетровська обл.), **Сергій Вовк** (с. Мала Білозерка, Запорізька обл.).

Під час дискусії **Олександр Слобожан** зазначив, що 24 травня Президент України підписав Закон, який вирішить проблеми громад у сфері земельних відносин. Цей документ пройшов складний шлях. Асоціація міст України займалася ним протягом п'яти років, хоча ідея земельної децентралізації виникла набагато раніше.

28 квітня Верховна Рада України ухвалила у другому читанні та в цілому проєкт Закону України «Про внесення змін до Земельного кодексу України та інших законодавчих актів щодо удосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин» №2194 від 01.10.2019р.

О.Слобожан підкреслив, що прийняття цього Закону (№1423-IX) – це перший крок до реальної передачі територіальним громадам повноважень з управління земельними ресурсами. Для місцевого самоврядування дуже важливо, щоб процеси децентралізації у сфері земельних ресурсів не закінчилися на цьому Законі. Тому на найближчий час стоять **такі завдання:**

- ✓ усунути неконкурентні умови для підприємців, які уникають сплати податків, користуючись земельними ділянками без правоустановчих документів;
- ✓ забезпечити право вибору громадян отримувати послуги з реєстрації земельних ділянок в державному земельному кадастрі не лише в органах Держгеокадастру або приватних землепорядників, а й в органах місцевого самоврядування;
- ✓ запровадити реальну цифровізацію управлінських рішень: надати органам місцевого самоврядування доступ в межах відповідних громад до державних реєстрів речових прав, Державного земельного кадастру в режимі роботи з базами даних, а не окремого об'єкту;
- ✓ передати до громад управління лісовими землями, які перебувають в користуванні комунальних обласних лісгоспів, а вже на місцях громади нехай визначаються, чи є тут спільні інтереси.

Виконавчий директор АМУ відмітив, що впровадження ринку землі, окрім позитиву, містить і певні ризики для сільських територіальних громад. АМУ ці ризики усвідомлює і буде намагатися їх мінімізувати.

Зменшення обсягу орендованих земель у випадку їх викупу сільськогосподарськими підприємствами призведе до зниження надходжень до місцевих бюджетів від податку на доходи з фізичних осіб, який сплачується з орендної плати за землю. І тут важливо, щоб були передбачені компенсатори таких втрат місцевих бюджетів, - наголосив О.Слобожан.

Також О.Слобожан окремо звернув увагу, що окрім підзаконних актів, які розробляє Мінрегіон, має бути контроль за їх виконанням.

АМУ ВІТАЄ ОСТРОГ З ОТРИМАННЯМ СТАТУСУ «МОЛОДІЖНА СТОЛИЦЯ УКРАЇНИ» 2022 РОКУ

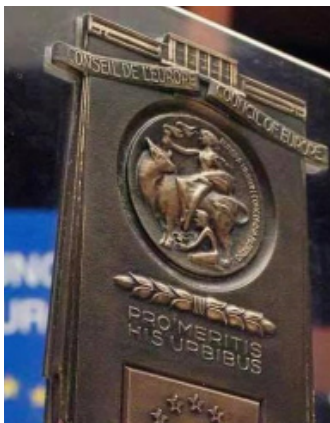

У травні відбувся фінальний етап національного конкурсу «Молодіжна столиця України», за результатами якого містом-переможцем на 2022 рік було обрано Острого. Цьогоріч за статус молодіжної столиці змагалася велика кількість міст, у фінал вийшли: Вінниця, Івано-Франківськ, Острого, Луцьк, Чернівці, Маріуполь, Одеса, Умань, Хмельницький та Миколаїв.

Гаслом команди міста-переможця стало: «Острого – місто, що об'єднує». Презентуючи своє місто, члени команди розповіли, що в Острозі діє Громадський бюджет, на наступний рік заплановано понад 200 молодіжних заходів, серед яких всеукраїнські та міжнародні змагання, буде відкрито бізнес-інкубатор, щоб навчати молодь готувати та реалізовувати проекти. Серед найграндіозніших планів - відкриття єдиного центру для волонтерів, яких вчитимуть допомагати людям, працювати з дітьми у школах і дитсадках. «Було відчуття, що це має статися. Але коли почув, то, відверто, скинув усю вагу років, відчув себе знову юним. Переможцями бути круто! Запрошуємо усіх у славний древній і молодий Острого, бо Острого об'єднує!» – поділився емоціями голова Острозької громади **Юрій Ягодка**.

Національний конкурс «Молодіжна столиця України» проводиться з 2017 року, його ініціаторами є Міністерство молоді та спорту України, Український інститут міжнародної політики та Національна молодіжна рада України. Асоціація міст України є офіційним партнером в організації та проведенні Конкурсу.

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ОТРИМАВ ПРЕМІЮ EUROPE PRIZE ВІД ПАРЄ

Цього року Хмельницький отримав найвищу нагороду від Парламентської асамблеї Ради Європи - Премію Europe Prize, що символізує визнання у сфері просування європейських ідеалів та цінностей. Хмельницькому вдалося обійти німецькі міста Бамберг і Мюнстер та польське місто Кельце. Присудження Europe Prize демонструє визнання прагнення міста до розширення співробітництва та встановлення економічних, наукових, технічних і культурних зв'язків. На сьогоднішній день Хмельницький вже має 13 міст-побратимів (в тому числі з Мексики, Китаю та США). Також Хмельницький продемонстрував залученість молоді до різноманітних заходів, зокрема, через обміни, спільні програми, проведення подій, спрямованих на ознайомлення молоді з історією, культурою та традиціями європейських країн. Місто ще з 2003 року святкує День Європи, влаштовуючи фестивалі європейської культури, вікторини, конкурси.

АМУ вітає Хмельницьку міську раду з важливою відзнакою, адже це визнання вагомого внеску в просування європейських ідеалів не лише у місті, а й у поширення успішного досвіду в Україні.

КИЇВ

Столиця отримала кредит ЄБРР на оновлення системи тепlopостачання

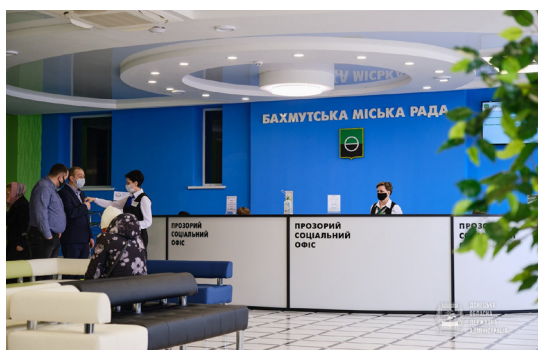

Київська міська рада підтримала залучення кредиту Європейського банку реконструкції та розвитку для реалізації інвестиційного проєкту модернізації системи централізованого тепlopостачання міста. Кредитні кошти в обсязі до 140 млн євро передбачені для оновлення та реконструкції критичних об'єктів теплоенергетичної інфраструктури міста, покращення якості комунальних послуг для

його жителів. Зокрема, планується впровадження комплексної диспетчерської системи тепlopостачання, зменшення витрат на ремонт відповідного обладнання та уникнення ризиків його виходу з ладу, створення дистанційного збору інформації за спожитою тепловою енергією, формування єдиної комплексної системи контролю та моніторингу теплоенергетичного комплексу міста, суттєва модернізація ТЕЦ на базі сучасних технологій. Це дасть змогу посилити економію споживання палива та мінімізувати шкідливі викиди у навколишнє середовище. Очікуваний рівень економії природного газу – 8 696,1 тис. куб. м на рік, викиди CO₂ зменшаться на 198,6 т у рік, економія електроенергії складатиме 353,0 МВт/г. За попередніми розрахунками, сума щорічної економічної вигоди від впровадження проєкту складає 21,92 млн євро. Реалізація проєкту надасть відчутний ефект уже в короткостроковій перспективі: очікуються економія витрат на виробництво теплової енергії, що споживається містянами, можливість маневреності виробництва теплоенергії залежно від коливань погодних температурних режимів тощо.

БАХМУТСЬКА ГРОМАДА ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ

Соціальний офіс

Прозорий соціальний офіс почав працювати у Бахмутській громаді - це вже п'ятий подібний офіс, облаштований на Донеччині. Він об'єднав п'ять структур, які надають соціальні послуги та обслуговуватиме понад 20 тис. людей. Створення соціального офісу - це результат спільних зусиль влади різних рівнів: державної, обласної та міської. Будівництво тривало 30 місяців, загалом витрачено 80,7 млн грн: 23 млн грн з державного бюджету, 42 млн грн з обласного і 15,7 млн грн з місцевого. Тепер завдяки функціонуванню офісу жителі громади зможуть отримувати різноманітні соціальні послуги швидко та якісно. Окрім того, Бахмутське управління соціального захисту населення надає послуги і на виїзді: наразі доступні програми «Мобільний соціальний офіс» та «Соціальна громада», які дають змогу отримати послуги за місцем проживання.

трачено 80,7 млн грн: 23 млн грн з державного бюджету, 42 млн грн з обласного і 15,7 млн грн з місцевого. Тепер завдяки функціонуванню офісу жителі громади зможуть отримувати різноманітні соціальні послуги швидко та якісно. Окрім того, Бахмутське управління соціального захисту населення надає послуги і на виїзді: наразі доступні програми «Мобільний соціальний офіс» та «Соціальна громада», які дають змогу отримати послуги за місцем проживання.

МЕЛІТОПОЛЬ ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСТЬ

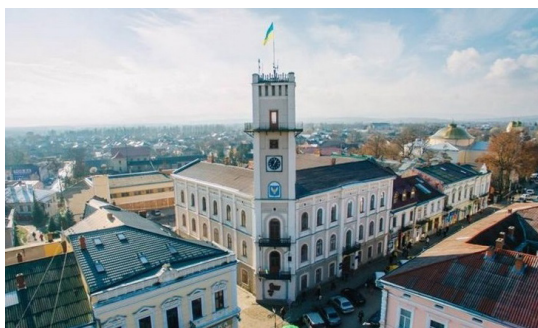
Сучасний ЦНАП для жителів міста

Новий Центр надання адміністративних послуг у Мелітополі працює у форматі «прозорого офісу». Для максимальної зручності громадян всі послуги - адміністративні та соціального характеру - зосереджені в одному місці. Всього в офісі доступна 261 послуга, але вже до кінця року їх кількість має збільшитися до 300. Робоча зона в будівлі розташована згідно сучасних вимог: на першому поверсі розміщений фронт-офіс - тут встановлені робочі місця адміністраторів, здійснюється запис до фахівця через систему електронної черги, а поруч із зоною очікування облаштована дитяча кімната. В єдиному просторі можна оформити субсидію, соціальну і матеріальну допомогу, зареєструвати народження дитини, отримати паспорт, зареєструвати підприємницьку діяльність та отримати інші необхідні послуги.

КОЛОМИЙСЬКА ГРОМАДА ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСТЬ

Підземний сміттєзбірний комплекс у центрі міста

Перший підземний пункт для збору сміття планують побудувати в Коломиїській громаді. Він буде розташований в центральній частині міста. Таке рішення пов'язане перш за все з тим, що забудова історичного міста не дозволяє обладнати традиційні майданчики.

Для створення комплексу міська рада виділила 350 тис грн з місцевого бюджету. Підземний комплекс матиме три спеціальні контейнери, які після заповнення забиратиме компанія-перевізник.

ТЕРНОПІЛЬ

Учнівська медіастудія - проєкт шкільного громадського бюджету

У Тернопільській загальноосвітній школі №4 презентували першу в місті учнівську медіастудію «InsideMedia». Ініціатива була реалізована в рамках проєкту «Шкільний громадський бюджет». «У 2020 році ми з радістю погодились стати першим містом в Україні, де стартував пілотний проєкт з шкільного громадського бюджету. Адже Тернопіль - молодіжна столиця, і ми пишаємося тим, що саме тут однією із перших почала функціонувати Молодіжна міська рада. Тож бажаю медіастудії розвитку, цікавих ідей та гостей у телепрограмах», - розповів міський голова Тернополя **Сергій Надал**. Впровадження такого проєкту дає можливість учням отримати навички фінансової грамотності, проєктного менеджменту, координаторства. Загалом у громадському бюджеті шкіл взяли участь 23 тернопільські школи, а переможцями визначено 33 проєкти. Учні школи №4 прагнуть започаткувати новий майданчик для розвитку цікавих соціальних проєктів як для освітнього закладу, так і для міста в цілому.

ОДЕСА

Містом курсує новий трисекційний трамвай власного виробництва

У майстерні Одеського комунального підприємства «Міськелектротранс» зібрали сучасний трамвай «Odyssey max», який наразі вважається найбільшим трамваєм в Україні. Він складається з трьох секцій та може вмістити близько 300 пасажирів. За допомогою валідатора пасажир зможуть компостувати квитки, придбані через мобільний додаток. Новий трамвай має 62 посадкові місця та обладнаний для перевезення людей з інвалідністю: низька підлога, поручні, пандуси. «Odyssey max» збирала команда з восьми людей понад місяць.

«Я радий, що за останні роки ми досягли колосальних успіхів у сфері муніципального електротранспорту. Попит на нього з кожним днем зростає, і це говорить, передусім, про якість і комфорт пасажирів. А «Odyssey max» поступово стає однією з візитівок міста, багато в чому завдяки дійсно ефектному зовнішньому вигляду», - зазначив мер Одеси **Геннадій Труханов**.

ЛЬВІВ**Усі трамваї і тролейбуси обладнані системою е-квитка**

У Львові триває реалізація проєкту з впровадження в громадському транспорті електронного квитка. Вже всі типи трамваїв і тролейбусів обладнані такими системами. Проєкт «Впровадження автоматичної системи оплати проїзду у місті Львові» реалізує комунальне підприємство «Львівавтодор» в рамках кредитного договору з Європейським банком реконструкції та розвитку (ЄБРР) на загальну суму 10 млн євро. Місцевий внесок склав 1,2 млн євро. Цього року розвиток сервісу е-квитка передбачає запуск Центру обслуговування пасажирів; отримання перших пільгових транспортних карток Леокарт; тестування та прийняття програмного забезпечення; появу електронних загальних та туристичних карт під час тестування оплати проїзду.

**СОСНИЦЬКА ГРОМАДА
ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСТЬ****У громаді діє сервіс безкоштовного прокату велосипедів**

У Сосниці в рамках проєкту «Соціальний велосипед» створено безкоштовний велопрокат. Велосипед – це основний вид транспорту в селищі, тому така послуга є корисною як для жителів, так і для туристів. Всього було закуплено 25 велосипедів і облаштовано 4 спеціальні зупинки. За кожним велосипедом можливо прослідкувати онлайн: з якою швидкістю він їде, на якій зупинці перебуває. Спеціальна служба щвечора збирає велосипеди і розміщує їх на визначених локаціях. Також поруч із пунктом-зупинкою є веломайстерня з необхідним інструментарієм для швидкого ремонту транспорту. Ідею соціального велосипеда працівники селищної ради запозичили в Польщі. Закупівля всього обладнання для облаштування велосипедних пунктів коштувала близько 450 тис грн, з яких 400 тис грн – кошти Польського Фонду міжнародної солідарності, а 50 тис грн – бюджету Сосницької громади.

МАРІУПОЛЬ ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ

Індустріальні парки для залучення додаткових коштів у громаду

Маріуполь ініціює створення індустріальних парків, що дозволить збільшити надходження до місцевого бюджету і пожвавити економіку. Найближчим часом будуть проаналізовані земельні ресурси на території громади. Першочерговим завданням визначено пошук ділянок, які відповідають вимогам закону «Про індустріальні парки» і підходять для території промислового

розвитку. Після попереднього збору даних фахівці дадуть експертну оцінку щодо доцільності та перспективності їх використання. Важливо, що кожне робоче місце в такому парку стимулює створення ще чотирьох за його межами. Адже будівництво індустріальних парків - це дуже перспективний напрямок розвитку промисловості, який передбачає відкриття логістичних хабів, будівельних підприємств, налагодження процесів з переробки сільськогосподарської продукції, виготовлення запчастин тощо.

НОВОВОЛИНСЬКА ГРОМАДА ВОЛИНСЬКА ОБЛАСТЬ

Енергоефективні проєкти реалізуються у співпраці з міжнародними партнерами

Міський голова **Борис Карпус** підписав меморандум про співробітництво з французькою компанією «CodEurope» щодо впровадження енергоефективності. Громада поступово налагоджуватиме співпрацю та консолідуватиме зусилля у напрямку підтримки ініціатив щодо енергоефективності, підготовки та реалізації спільних заходів, проєктів та програм. Делегація компанії

«CodEurope» ознайомила з роботою «Нововолинськводоканалу» та «Теплокомуненерго», завітала у кілька навчальних закладів громади, оглянула територію полігону та індустріального парку. На цих об'єктах проведення заходів з впровадження енергоефективності заплановано першочергово.

РОЗ'ЯСНЮЄ:

АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР
АСОЦІАЦІЇ МІСТ УКРАЇНИ

СТАРОСТИ:

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ГРОМАД ТА РОЗ'ЯСНЕННЯ АМУ

- Не прописано процедури звільнення старости в разі його негативної діяльності (бездіяльності), що визначено громадою/депутатським корпусом.
- Який механізм дострокового припинення повноважень старости за власною ініціативою?
- Чи існує механізм примусового припинення повноважень старости радою?

Відповідно до статті 3 Закону України від 07.06.2001 р. № 2493 «Про службу в органах місцевого самоврядування» (далі – Закон № 2493) посада старости віднесена до виборних посад, на які особи затверджуються відповідною радою. Загальні підстави припинення служби (у тому числі і на посаді старости) передбачені Кодексом законів про працю України, оскільки його дія поширюється у тому числі й на посадових осіб місцевого самоврядування. Звільнення особи з посади старости (припинення повноважень) відбувається за рішенням того органу чи посадової особи, який приймав рішення про прийняття на службу. У ситуації зі старостою – це відповідна рада. Підставами для прийняття такого рішення має бути неналежне виконання старостою (як і будь-якої іншою посадовою особою ОМС) своїх обов'язків.

Додаткові підстави припинення повноважень старости (як і будь-якої іншою посадовою особою ОМС) визначенні також Законом України «Про службу в органах місцевого самоврядування».

При цьому право особи на дострокове припинення його повноважень як старости за власним бажанням забезпечене Кодексом законів про працю України за рішенням відповідної ради.

Важливо: невиконання особою посадових обов'язків має бути оформлено належним чином відповідно до трудового законодавства. При цьому, оскільки законопроект не зазначає, хто має бути ініціатором звільнення особи з посади старости, подати проєкт рішення з відповідного питання може той суб'єкт, який наділений правом подавати проєкти рішень на сесію відповідної ради.

- Відсутність правового врегулювання тих старостинських округів, які були утворені раніше.
- Що робити громадам, які вже затвердили старостинські округи, не дочекавшись змін до законодавства?
- Чи обов'язково в громаді з населенням до 5 тис. жителів мають бути створені старостинські округи?
- Яка може бути максимальна чисельність жителів старостинського округу?

Утворення старостинських округів у тих громадах, які були утворені не на підставі Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», а в інший спосіб, не відповідає чинному законодавству України. Це впливає зі статті 1 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», в якій дано визначення старостинському округу. Ідея законопроекту № 4535 і полягала у тому, аби привести законодавство у відповідність до ситуації, що вже склалася у цій сфері та легалізувати вже утворені старостинські округи.

У цьому контексті АМУ вважає, що якщо старостинські округи вже утворені і вони відповідають критеріям частини четвертої статті 54-1 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (в редакції законопроекту № 4535), то перезатвердження таких округів законопроектом не передбачено. Однак, якщо затверджені старостинські округи не відповідають критеріям частини четвертої статті 54-1 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (в редакції законопроекту № 4535), вони підлягають перезатвердженню.

Законопроект №4535 не робить виключень для громад за їх чисельністю – в усіх громадах мають бути затверджені старостинські округи.

Законопроект №4535 не обмежує максимальну чисельність жителів старостинського округу.

- Чи має право сільська, селищна, міська рада утворити старостинський округ з меншою кількістю жителів ніж 500, якщо це зумовлено значною відстанню від адмінцентру, як, наприклад, в гірських територіях?

На жаль, законопроектом №4535 передбачено в імперативній формі як затвердження старостинського округу, так і критерії до нього – не менше 500 жителів.

– Чи необхідно переобирати старост і перезатверджувати положення про старосту?

Законопроектом не передбачено «автоматичне» перезатвердження осіб, які були вже затверджені на ці посади відповідно до чинного законодавства. Разом з тим, якщо старостинські округи не будуть відповідати критеріям частини четвертої статті 54-1 Закону № 280/97 (в редакції законопроекту № 4535), відповідна рада має привести їх у відповідність, що, фактично, призведе до нового затвердження старост у нові старостинські округи за новою процедурою.

– Чи зобов'язана сільська, селищна, міська рада призначити старосту на старостинському окрузі (якщо до того його там не було)? Відповідно до прикінцевих положень сільська, селищна, міська рада в 3-місячний термін зобов'язана утворити старостинський округ, але законом не прописано чітко, чи повинна вона призначити старосту на цьому окрузі?

На думку АМУ, затвердження старост у старостинські округи є більше правом, ніж обов'язком (попри зобов'язання утворити старостинський округ). Ця думка базується на положеннях статті 6 Європейської хартії місцевого самоврядування та статті 140 Конституції України. З огляду на це – старостинські округи можуть існувати без обов'язкового затвердження у такі округи старост, якщо відповідно до внутрішньої структури органів місцевого самоврядування такими територіями опікуються інші підрозділи чи посадові особи органів місцевого самоврядування.

Пропонуємо витяг з Новітнього коментаря Конгресу місцевих і регіональних влад Ради Європи щодо Пояснювальної доповіді до Європейської хартії місцевого самоврядування (до статті 6)

«... Повноваження органів місцевого самоврядування щодо організації своїх справ повинні бути достатньо широкими й включати не тільки повноваження щодо ухвалення рішень про їх внутрішню місцеву організацію, а й повноваження зі створення незалежних органів, таких як місцеві компанії чи агентства, з метою покращити надання місцевих послуг, а також повноваження щодо укладання угод з іншими органами місцевого самоврядування (див. примітки до статті 10). Органи місцевого самоврядування мають також на свій розсуд створювати підлеглі підрозділи й структури (як-от муніципальні райони) для того,

аби забезпечити максимально ефективне виконання своїх функцій. Ця стаття покликана гарантувати органам місцевого самоврядування свободу ухвалення рішень щодо адміністративної структури, яку вони потім використовують для надання послуг.

– У разі неможливості проведення громадських зборів з мінімально необхідною кількістю представників громади чи можливо проведення декількох громадських обговорень для набрання необхідної кількості голосів?

– Що робити з затвердженням старости, якщо на громадському обговоренні не вдається забезпечити мінімальну кількість необхідних голосів за жодного з кандидатів?

– Безліч питань до проведення громадського обговорення:

• по перше, розробляє та затверджує рада, але чомусь ряд пунктів громадського обговорення визначив законодавець (реєстрація з персональними даними, навіть на виборах на дільницях паспорт є підтвердженням особистості, але дані паспорту не заносяться в реєстр);

• не зрозуміло, де є старостати з кількістю населення більше 10000 чоловік і яким чином при різних формах проведення обговорення результат визначає закон, адже при загальних зборах зовсім інші нормативи кількості присутніх;

• що робити, якщо 20% відсотків населення не збереться на обговорення, адже це поширена практика проведення їх під час добровільного об'єднання;

• що робити під час карантину?

– Як буде реалізовуватися на практиці громадське обговорення кандидатури старости ?

– Як можна зістикувати таку мінімальну кількість учасників громадських обговорень чи інших консультацій з громадськістю щодо кандидатури старости, яка передбачена Законом, з епідемією коронавірусу та карантинними вимогами щодо заборони масових заходів. Які форми консультацій з громадськістю можна застосувати в такому випадку?

Відповідно до положень законопроекту № 4535, громадські обговорення – це комплексний механізм погодження кандидатури старости, який складається з

кількох окремих форм (громадські слухання, загальні збори громадян та інші форми, які можуть бути передбачені нормативними актами відповідної ради).

Тому, громадське обговорення може складатися як з кількох форм, так і з однієї. При цьому головним буде відсоток жителів, які підтримали відповідного кандидата – якщо такий відсоток забезпечиться однією з форм, то проведення іншої буде вже не доцільно. У разі застосування кількох форм громадського обговорення, у підсумку все одно має складатися один документ - Протокол громадського обговорення, у якому будуть відображені результати обговорення із застосуванням однієї чи/або кількох форм обговорення.

У разі, якщо за результатами громадського обговорення (із застосуванням однієї чи кількох форм обговорення) кандидату не вдалося отримати необхідний відсоток підтримки, така кандидатура вважається не погодженою, що забороняє голові вносити її на розгляд відповідної ради для затвердження.

Законопроект передбачено (частина перша статті 54-1), що Порядок громадського обговорення кандидатури старости затверджує відповідна рада. Рекомендуємо у такому Порядку передбачити можливість застосування різних форм громадського обговорення як одночасно, так і окремо. Це надасть можливість, наприклад, не проводити обговорення за кількома різними формами, якщо вдалося отримати підтримку кандидата, застосувавши одну з форм громадського обговорення, що у свою чергу зекономить час та ресурси.

Порядок громадського обговорення кандидатури старости може бути як окремим актом відповідної ради, так і частиною загального Порядку проведення громадських обговорень територіальної громади.

Очевидно, що на практиці буде проблематично реалізувати норми законопроекту щодо визначення кількості жителів старостинського округу, які мають право голосу на виборах, та збір таких даних як число, місяць і рік народження, серія та номер паспорта громадянина України (тимчасового посвідчення громадянина України).

- У разі не знаходження спільної мови громади, голови та депутатського корпусу щодо кандидатури старости, чи можливо запровадження тимчасового інституту в.о. старости?
- Як захистити вибір старости, зроблений мешканцями під час громадського обговорення, якщо місцева рада не підтримала обрану кандидатуру?
- Що робити, якщо сільський, селищний, міський голова не вносить на громадське обговорення кандидатуру старости, яка дійсно максимально підтримується жителями округу і за яку вже зібрано велику кількість підписів?

Запровадження в.о. старости не передбачено ні законопроектом, ні чинним законодавством.

Результати громадського обговорення для ради є рекомендаційними, а не обов'язковими. Разом з тим, відмова ради підтримати кандидатуру на посаду старости, яку подав голова і яку підтримали на громадському обговоренні у відповідному старостинському окрузі, має бути обґрунтованою, інакше це можна тлумачити як необґрунтовану відмову у реалізації особою конституційного права на працю.

На думку АМУ, положення статті 54-1 Закону 280/97 (в редакції законопроекту), відповідно до яких кандидатура старости, що була відхилена радою (але підтримана членами громади), не може бути повторно внесена для затвердження в цьому старостинському окрузі протягом поточного скликання відповідної ради, є шкідливими для розвитку безпосередньої демократії. Норма акцентована на волю відповідної ради, а не на вибір громадян, хоч він і проходить у формі обговорення.

Законопроект передбачає виключне право голови вносити кандидатуру на посаду старости. Виходячи з логіки зміни статусу старости з політичного на професійний, кандидат має мати певні навички та вміння, щоб якісно виконувати свої обов'язки. Саме з підстав того, що голова несе найбільшу політичну відповідальність за розвиток громади, законодавець і наділяє його правом вносити кандидатуру на посаду старости, за яку він має відповідати. І голова, і члени громади відповідних старостинських округів мають чути одне одного, аби ситуація конфліктів не створювала перешкод у розвитку громади та наданні послуг членам громади.

– Обмеженість старости у роботі сесії. Як бути старості у випадку його неінформування щодо прийнятих рішень

Відповідно до чинної норми пункту 5 частини третьої статті 50 Закону 280/97, саме на секретаря ради покладено обов'язок щодо своєчасного доведення рішень ради як до виконавців, так і до населення, забезпечення оприлюднення рішень ради.

– Чи може староста бути депутатом місцевої ради у випадку, якщо він не є членом виконкому?

Відповідно до абзацу другого частини другої статті 54-1 Закону 280/97 (у редакції законопроекту), «на старосту поширюються вимоги щодо обмеження сумісності його діяльності з іншою роботою (діяльністю), встановлені цим Законом для сільського, селищного, міського голови». Виходячи з положень частини четвертої статті 12 Закону 280/97, староста не зможе бути депутатом будь-якої ради.

– Частина друга статті 54-1 Закону 280/97 (в редакції законопроекту): Староста працює на постійній основі в апараті відповідної ради та її виконавчого комітету, а в разі обрання членом цього виконавчого комітету - у виконавчому комітеті ради. При цьому проектом не визначаються підстави для звільнення старости ні в одному, ні в другому випадку, з огляду на виключення ст. 79-1 ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні».

Звільнення особи з посади старости (припинення служби в органах місцевого самоврядування) буде відбуватися на загальних підставах, визначених Кодексом законів про працю України з особливостями, визначеними Законом України «Про службу в органах місцевого самоврядування».

– Якщо староста включений в склад виконавчого комітету, чи потрібно його виключати з відти на підставі внесених змін до ст. 51 ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні»?

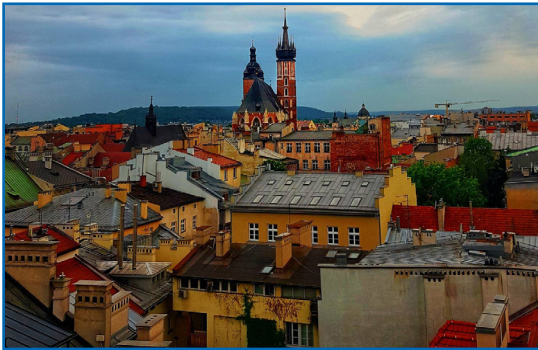
Законопроектом №4535 передбачається, що рішення про включення чи невключення усіх старост до складу виконавчого комітету буде приймати відповідна рада. Відтак, потрібно буде вирішувати, чи включати усіх старост до складу виконавчого комітету, чи виключати усіх. Якщо в громаді лише один староста, то його не потрібно буде виключати зі складу виконавчого комітету.

Увага! Консультацію експертів АМУ можна отримати, надіславши запит у блоці «Консультації» на сайті Асоціації www.auc.org.ua

*** Досвід європейських міст

Краків, Польща

Відновлювання енергія як чинник чистоти повітря в місті

З початку липня цього року друге за величиною місто Польщі – Краків – перейде на поновлювані джерела енергії. Головне завдання такого рішення - поліпшити якість повітря в місті.

На «зелену» електрику перейдуть усі муніципальні установи: від шкіл і лікарень до театрів і стадіонів. Орім того, енергією, отриманою з поновлюваних джерел, буде живитися декоративне підсвічування будівель, міський електротранспорт, заправки для електромобі-

лів. Нині на поновлювані джерела припадає лише 30% енергоспоживання Кракова.

Для Польщі приклад і досвід Кракова матиме особливе значення, оскільки це одна з країн ЄС з найсерйознішим забрудненням повітря через використання вугілля. Так, близько третини жителів країни досі спалюють вугілля для опалення житла. Міністерство енергетики Польщі має намір до 2040 року знизити споживання вугілля для вироблення енергії з майже 80% до 30%.

Міська влада Кракова планує закуповувати «зелену» енергію у місцевих та іноземних виробників. Вона поставлятиметься як по електричних мережах, так і через накопичувачі. Походження енергії має підтверджуватися сертифікатами.

Рік тому Євросоюз запустив єдиний онлайн-сервіс, що дозволяє громадянам стежити за якістю повітря в європейських містах.

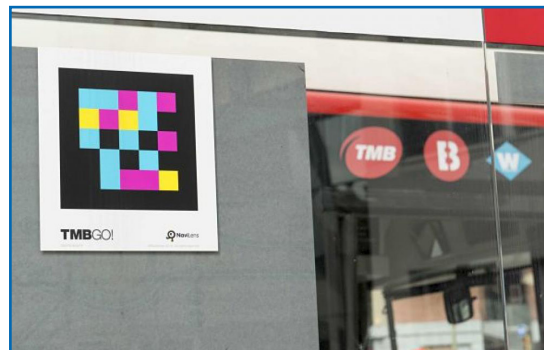
Барселона, Іспанія

Громадський транспорт Барселони є лідером у забезпеченні доступності завдяки смарт-міткам

Підприємство TMB, яке управляє громадським транспортом Барселони, оголосило, що першим у світі запровадило забезпечення усієї мережі метро та автобусів «розумними» мітками (ddTags). Така діджиталізація суттєво полегшує процес користування транспортом для пасажирів із вадами зору.

Загалом на 161 станції метро, 2600 автобусних зупинках та в численних інших місцях - фойє, пунктах продажу, валідаторах квитків, сходах, ліфтах та платформах - встановлено 9100 різнокольорових та сканованих кодів. Тобто «розумні» мітки розміщено таким чином, щоб смартфон міг їх безперешкодно виявити та зчитати корисну інформацію.

Теги ddTags дещо схожі на QR-коди, лише з тією різницею, що вони також мають кольори. Ці мітки слугують для цифрової взаємодії з користувачами смартфонів, якщо є доступ до Інтернету.

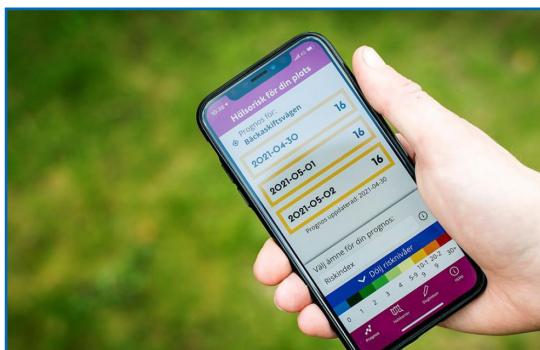

Ці теги були розроблені іспанським стартапом NaviLens, який також впроваджує програму, спрямовану на людей із вадами зору. Мета нововведення - створити код, який буде доступний людям, навіть якщо вони не знатимуть, де саме знаходяться. Ці коди можна виявити на відстані у 12 разів далі, ніж QR-коди і під кутом 160 градусів зчитувати без необхідності зупинятися, фокусувати чи наближати їх. Певним чином ці мітки дозволяють смартфонам стати оком людини.

Після первинних пробних запусків ТМВ провела серію інформаційних заходів, щоб краще ознайомити жителів громади із вадами зору з новою системою та її перевагами. Зокрема, «розумні» мітки можуть повідомити назву та код зупинки, маршрути, що проходять через неї, пункт призначення кожного, очікуваний час прибуття та можливі зміни. Додаток також може враховувати різні елементи, щоб розрахувати відстань від позиції людини до інших точок, щоб вона могла мати більше автономної свободи пересування та прийняття рішень.

ТМВ також повідомило, що коди також можуть скануватися людьми, які не мають вад зору, за допомогою функції Go у додатку транспортних послуг. Окрім даних, пов'язаних із громадським транспортом, він буде пропонувати актуальні новини, аудіокниги, культурну програму міста, уроки англійської мови тощо.

Стокгольм, Швеція Нова програма показує якість повітря в кожній точці міста

Міська рада Стокгольму 4 травня запустила нову програму, орієнтовану на жителів міста, яка показує якість повітря в різних точках муніципальної території. Метою цього нового інструменту, що називається Luft Stockholm (Air Stockholm), є надання громадянам повної інформації про ризики для здоров'я, пов'язані з життям та роботою в певних районах, завдяки чітко налаштованим прогнозам, які показують

рівень пилку або забруднення, присутні в атмосфері.

Влада Стокгольма закликає городян завантажити новий додаток (доступний для Android та iOS) та користуватися ним подібно до того, як вони користувалися інструментом прогнозу погоди. Переваги Luft Stockholm полягають у тому, що можна переглянути дані для різних точок міста та порівняти їх. Спеціальна програма зважає міські вимірювання забруднення повітря за даними Шведського метеорологічного та гідрологічного інституту (SMHI) та прогнозами пилку Шведського музею природної історії. Додаток також показує, як змінилися рівні за останні дні та тижні. В особистому щоденнику здоров'я користувачі можуть порівняти, як вони реагують на різні забруднювачі повітря та пилок рослин, щоб краще зрозуміти, що може спричинити будь-які проблеми зі здоров'ям.

Додаток Luft Stockholm розроблено екологічним управлінням у співпраці з Департаментом охорони здоров'я та клінічної медицини Університету Умео та Палінологічною лабораторією Шведського музею природної історії. Асоціація астми та алергії також підтримала розробку цього цифрового інструменту. Проект є частиною ініціативи міста Стокгольм «Розумне та зв'язане місто».

Піготовлено за матеріалами сайту <https://eurocities.eu>

65% ПДФО ДО БЮДЖЕТІВ ГРОМАД – ЦЕ КОМПРОМІС ЧИ НЕОБХІДНІСТЬ?

Тетяна Палійчук, аналітик АМУ у сфері місцевих фінансів, кандидат економічних наук

Восени 2020 року Верховна Рада України ухвалила важливий для жителів кожної територіальної громади Закон 907-ІХ. Цим Законом переформатовано бюджету систему України таким чином, аби місцеве самоврядування стало спроможним підвищити добробут кожного жителя громади незалежно від місця проживання в селі, селищі чи місті.

Парламент підтримав позицію місцевого самоврядування і розмежував доходи і видатки між бюджетами територіальних громад та районів, закріпив доходи і видатки для новоутворених сільських, селищних, міських територіальних громад в обсягах, які були у міст обласного значення та ОТГ (в тому числі 60% ПДФО), громади стали незалежними від районів і перейшли на прямі міжбюджетні відносини з держбюджетом.

З 1 січня 2021 року бюджети громад запрацювали на новій територіальній основі і 2021 рік поставив перед місцевим самоврядування вже нові виклики та завдання, адже реформа децентралізації суттєво змінила і видаткове навантаження громад.

Серед важливих цілей 2021 року для місцевого самоврядування є подальше зміцнення фінансової спроможності територіальних громад.

У Парламенті зареєстровані та чекають розгляду законопроекти, спрямовані на досягнення такої цілі – це законопроекти №5066 (автори н.д. Г.Васильченко, В.Цабаль, Р.Лозинський, Н.Піпа та ін., партія «Голос») та №5066-1 (автори н.д. Р.Тістик, М.Задорожній, О.Шуляк, В.Безгін та ін., партія «Слуга народу»).

Законопроекти №5066 та №5066-1, що ініційовані та розроблені за експертної підтримки Асоціації міст України, пропонують збільшити, починаючи із 2022 року, відсоток зарахування ПДФО до бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад із 60 до 65%. Різниця у тому, що проектом №5066 пропонується здійснити таке збільшення за рахунок зменшення зарахування ПДФО до держбюджету, а проектом №5066-1 – за рахунок обласних бюджетів.

Чому саме 65% ПДФО?

Наразі Асоціація міст України лобіює збільшення частки ПДФО для бюджетів громад із 60 до 65%. 65% ПДФО громадам – це компроміс, а реальна потреба складає не менше 80% – зазначають в АМУ. Чому? Тому що протягом 2014–2020 років суттєво посилено видаткове навантаження на місцеве самоврядування. Державою перекладено на ОМС ряд видатків. Щорічно недофінансовуються делеговані повноваження. Скасовано окремі джерела доходів бюджетів ОМС. Скорочено обсяг трансфертів, не вирішено проблеми із несправедливим їх розподілом. На громади все більше покладаються непритаманні для місцевого самоврядування повноваження, через що громади змушені скорочувати обсяги фінансування власних функцій, а це відображається на добробуті жителів громад.

+5% ПДФО – фінансовий ресурс в обсязі 11,1 млрд грн, посилить фінансову спроможність громад та зміцнить матеріально-фінансову базу місцевого самоврядування.

+5% ПДФО будуть враховані при здійсненні горизонтального вирівнювання податко-спроможності громад. За розрахунками Аналітичного центру АМУ за результатами вирівнювання в громадах залишиться 10,5 млрд грн ПДФО. У розрахунку на одного жителя села, селища, міста це отримання додаткових +200-250 грн ПДФО. Так, наприклад, громади до 10 тис. жителів отримують не менше 2 млн грн додаткових надходжень ПДФО.

Аналітичний центр АМУ представив детальний аналіз **аргументів «ЗА»** збільшення частки ПДФО для бюджетів громад:

+5% ПДФО частково компенсують видатки перекладені державою на ОМС на:

- утримання закладів профтехосвіти (7 млрд грн);
- фінансування державних соціальних гарантій, до прикладу на пільговий проїзд та зв'язок (6,5 млрд грн);
- виплату заробітної плати непедагогічним працівникам закладів середньої освіти, утримання таких закладів, забезпечення навчального процесу (15,9 млрд грн);
- фінансування комунальних послуг та енергоносіїв закладів охорони здоров'я (не забезпечувалось за рахунок медичної субвенції, не передбачено і фінансування через НСЗУ).

+5% ПДФО необхідні, адже бюджети громад понесли чимало фінансових втрат:

- покриття ОМС різниці в тарифах на комунальні послуги протягом 2017–2020 років (понад 24 млрд грн);
- збільшення у 4 рази обсягу видатків на зовнішнє освітлення та електротранспорт, через підвищення тарифів на електроенергію;
- щорічне (2015–2021 роки) недофінансування освітньої субвенції в межах 15-20% (12-15 млрд грн);
- скасування окремих джерел доходів бюджетів місцевого самоврядування: пайової участі (це 2 млрд грн), субвенції на формування інфраструктури територіальних громад (це близько 2 млрд грн);
- скорочення обсягу міжбюджетних трансфертів, зокрема додаткової дотації на утримання закладів освіти та охорони здоров'я протягом 2018–2021 років зменшився на 10,6 млрд грн.

+5% ПДФО частково компенсують втрати ОМС у зв'язку з пандемією.

У 2020 році бюджети місцевого самоврядування недоотримали та втратили понад 69 млрд грн фінансових ресурсів через запроваджені урядом карантинні обмеження; сповільнення ділової активності; надання державою податкових пільг коштом місцевих податків і зборів; повне та часткове скорочення обсягів субвенцій та дотацій, передбачених місцевому самоврядуванню, і переспрямування вивільненого фінансового ресурсу до державного Фонду боротьби COVID-19.

Отже, +5% ПДФО для бюджетів громад це важливий та необхідний крок на шляху подальшого зміцнення фінансової спроможності місцевого самоврядування, адже на разі 75% громад все ще залишаються дотаційними. 22 квітня 2021 року Правлінням АМУ були підтримані законопроекти № 5066 та № 5066-1. Місцеве самоврядування сподівається, що більшість народних депутатів підтримають такі законодавчі ініціативи і приймуть рішення збільшити частку ПДФО для громад до 65%.